ĢENERĀLADVOKĀTA NILSA VĀLA [*NILS WAHL*]
SECINĀJUMI,
sniegti 2017. gada 6. aprīlī[1]

Lieta C-671/15

Président de l'Autorité de la concurrence
pret
Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE),
Association Comité économique régional agricole fruits et légumes de la région Bretagne (Cerafel),
Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord),
Association des producteurs d'endives de France (APEF),
Section nationale de l'endive (SNE),
Fédération du commerce de l'endive (FCE),
Société Fraileg,
Société Prim'Santerre,
Union des endiviers,
Société Soleil du Nord,
Société France endives,
Société Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP'Endives),
Société Marché de Phalempin,
Société Primacoop,
Société Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema),
Société Groupe Perle du Nord,
Société Valois-Fruits,
Ministre de l'Économie, de l'Industrie et du Numérique

(Cour de cassation (Kasācijas tiesa, Francija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu – Pret konkurenci vērstas darbības – LESD 101. pants – Piemērojamība – Tirgu kopīgā organizācija – Ražotāju organizācijas – Šo organizāciju uzdevumi – Darbības, nosakot minimālo pārdošanas cenu, saskaņojot tirgū laistos daudzumus un apmainoties ar stratēģisku informāciju – Francijas lapu cigoriņu tirgus

1. Kopējā lauksaimniecības politika (KLP) un Eiropas konkurences politika, kas veido Eiropas projekta pīlārus, var, *prima facie*, būt grūti savietojamas. Kamēr pirmā, kas iecerēta, lai risinātu lauksaimniecības tirgu problēmas, iesākumā radīja izteiktu valsts intervenci, tostarp īstenojot ražošanas kvotu sistēmas un valsts atbalstu ražotājiem; otrās pamatā savukārt ir doma, ka tirgu liberalizācija ir labākā garantija ekonomiskās efektivitātes un, *in fine*, patērētāju labklājības nodrošināšanai. Šīs savietošanas grūtības, kas uzsvērtas doktrīnā un kuras mūsu Tiesai jau ir bijusi iespēja izvērtēt, prasa precīzi definēt Līgumos paredzētās un atvasinātajās tiesībās precizētās "lauksaimniecības atkāpes" darbības jomu. Tāda ir šīs lietas pamatproblēma.

1 Oriģinālvaloda – franču.

2. Šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu ir iesniegts saistībā ar kasācijas sūdzību, kuru *Autorité de la concurrence* (Konkurences iestāde) priekšsēdētājs iesniedza par *Cour d'appel de Paris* (Parīzes Apelācijas tiesa, Francija) 2014. gada 15. maija spriedumu, ar ko groza *Autorité de la concurrence* 2012. gada 6. marta Lēmumu Nr. 12-D-08 par darbībām, kas īstenotas lapu cigoriņu ražošanas un tirdzniecības nozarē (turpmāk tekstā – "apstrīdētais lēmums"). Ar šo lēmumu minētā iestāde, balstoties it īpaši uz LESD 101. panta 1. punktu, konstatēja un uzlika sodu aptuveni 4 miljonu euro apmērā par kompleksu un turpinātu aizliegtu vienošanos, kas Francijas lapu cigoriņu tirgū ilga četrpadsmit gadus.

3. Tiesai tādējādi tiek lūgts sniegt ļoti nepieciešamus skaidrojumus [2] – par kuriem līdztekus to principiālajai nozīmei ir arī liela praktiska interese [3] – par Eiropas tiesiskā regulējuma KLP jomā attiecībām ar Eiropas konkurences tiesību piemērošanu. Konkrētāk, rodas jautājums par to, vai papildus vispārīgām atkāpēm no Eiropas konkurences tiesību normu piemērošanas, kas skaidri paredzētas tiesiskajā regulējumā par tirgu kopīgo organizāciju (turpmāk tekstā – "TKO") – atkāpēm, kuru piemērošana nav tieši skarta šajā gadījumā, – ir jāatzīst par "īpašām atkāpēm", kas netieši izriet no uzdevumiem, kuri saskaņā ar Eiropas tiesisko regulējumu, kas pieņemts, balstoties uz LESD 42. pantu, ir uzticēti ražotāju organizācijām (turpmāk tekstā – "RO") un ražotāju organizāciju apvienībām (turpmāk tekstā – "ROA").

4. Manuprāt, uz šo jautājumu ir jāsniedz niansēta atbilde. Protams, kā es to ierosinu turpmāk izklāstītajos apsvērumos, uzdevumi, kas uzticēti galvenajiem TKO dalībniekiem, proti, RO un ROA, noteikti nozīmē, ka zināmas saskaņošanas darbības šo vienību ietvaros, uz kurām neattiecas vispārīgās reglamentējošās atkāpes, var tikt izslēgtas no pret konkurenci vērstu aizliegtu vienošanos aizlieguma, kas noteikts LESD 101. panta 1. punktā.

5. Šīs izslēgšanas pamatā ir KLP pārākums pār konkurences politiku, kas nostiprināts ar spriedumu *Maizena*/Padome [4] un atkārtoti apstiprināts jaunākajā judikatūrā. Tomēr, nepārkāpjot prasību par to, ka izslēgšana no konkurences tiesību normu piemērošanas jomas ir jāinterpretē šauri, no minētā aizlieguma nevar tikt atbrīvota slepena rīcība, piemēram, tāda, kas vērsta uz horizontālu cenu noteikšanu, tikai tāpēc, ka tā vairāk vai mazāk ir saistīta ar RO un ROA uzticēto uzdevumu izpildi, konkrēti "cenu stabilizēšanas" mērķi TKO ietvaros. Šajā kontekstā būs jādefinē šo vienību darbības, uz kurām tieši attiecas šie uzdevumi, un tās, kuras, gluži pretēji, nevar tikt izslēgtas no konkurences tiesību normu piemērošanas jomas.

Atbilstošās tiesību normas

Savienības tiesības

6. LESD 42. pantā ir noteikts, ka Savienības konkurences tiesību normas attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību tikai tiktāl, ciktāl tas noteikts atvasinātajās tiesībās, un ievērojot LESD 39. pantā izvirzītos KLP mērķus.

2 Skat. it īpaši *Report of the Agricultural Markets Task Force, «Improving market outcomes»* (Brisele, 2016. gada novembris) (pieejams tīmekļa vietnē: https://ec.europa.eu/agriculture/agri-markets-task-force_fr), saskaņā ar kuru "questions about the precise scope of the possibilities and constraints applying to producer cooperation abound. Ambiguity of rules also risks giving rise to diverging approaches by national competition authorities thereby undermining the internal market" (147. punkts).

3 Par to liecina visai zīmīgs apstāklis, ka Eiropas Komisija (17 reizes divpadsmit gadu laikā) ir iestājusies tiesvedībās kā *amicus curiae* atbilstoši Padomes 2002. gada 16. decembra Regulas (EK) Nr. 1/2003 par to konkurences noteikumu īstenošanu, kas noteikti Līguma 81. un 82. pantā, 15. panta 3. punktam (OV 2003, L 1, 1. lpp.). Šajā pēdējā noteikumā ir paredzēts, ka, ja vajadzīgs saskaņotai Līguma noteikumu konkurences jomā piemērošanai, Komisija pēc savas iniciatīvas var iesniegt rakstveida apsvērumus dalībvalstu tiesās.

4 Spriedums, 1980. gada 29. oktobris, *Maizena*/Padome (139/79, EU:C:1980:250, 23. punkts).

7. It īpaši attiecībā uz augļu un dārzeņu nozari Savienības likumdevējs ar Regulu Nr. 26[5], kurai sekoja Regula (EK) Nr. 1184/2006[6], kā arī ar Regulas (EK) Nr. 1234/2007[7] IV daļas "Konkurences tiesību normas" 175.–182. pantu pieņēma atvasināto tiesību normas, kas reglamentē konkurences tiesību normu piemērošanu lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai.

8. It īpaši attiecībā uz augļu un dārzeņu TKO papildu noteikumi ir ietverti Regulas (EK) Nr. 2200/96[8] 20. pantā, kuram sekoja Regulas (EK) Nr. 1182/2007[9] 22. pants un pēc tam – Regulas Nr. 1234/2007 176.a pants.

Regula Nr. 26

9. Regulas Nr. 26 1. pantā ir noteikts:

"No šīs regulas spēkā stāšanās brīža Līguma 85. līdz 90. pantu un to īstenošanas noteikumus, ievērojot šīs regulas 2. pantu, piemēro visiem Līguma 85. panta 1. punktā un 86. pantā minētajiem nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas saistītas ar Līguma II pielikumā uzskaitīto produktu ražošanu vai tirdzniecību."

10. Še noteikumi būtībā ir pārņemti Regulas Nr. 1184/2006 1.a pantā un tad – Regulas Nr. 1234/2007 175. pantā.

11. Regulas Nr. 26 2. pants ir izteikts šādi:

"1. Līguma 85. panta 1. punktu nepiemēro tādiem iepriekšējā pantā minētiem nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas veido būtisku valsts tirgus organizācijas daļu vai nepieciešami Līguma 39. pantā ietverto mērķu sasniegšanai. It īpaši tas netiek piemērots vienas dalībvalsts lauksaimnieku, lauksaimnieku apvienību vai šādu apvienību nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu vai tirdzniecību vai kopīgu iekārtu izmantošanu lauksaimniecības produktu uzglabāšanai, apstrādei vai pārstrādei un saskaņā ar ko nav pienākuma noteikt vienādas cenas, ja vien Komisija neuzskata, ka ar to izslēgta konkurence vai apdraudēti Līguma 39. panta mērķi.

2. Pēc konsultēšanās ar Komisiju un attiecīgo uzņēmumu vai uzņēmumu apvienību un citu saistītu fizisku personu vai juridisku personu uzklausīšanas, ja Komisija to uzskata par lietderīgu, Komisijai vienīgajai ir tiesības, ko pārbauda Tiesa, ar publicējamu lēmumu noteikt, kuras vienošanās, lēmumi un darbības atbilst 1. punkta nosacījumiem.

3. Komisija veic šādu noteikšanu pēc savas iniciatīvas vai pēc dalībvalsts kompetentās iestādes, ieinteresētā uzņēmuma vai uzņēmumu apvienības prasības.

4. Publikācija ietver pušu vārdus un galveno lēmuma saturu; tā ņem vērā uzņēmumu likumīgās intereses savu profesionālo noslēpumu aizsardzībā."

12. Šis noteikums būtībā ir pārņemts Regulas Nr. 1184/2006 2. pantā un tad – Regulas Nr. 1234/2007 176. pantā.

5 1962. gada 4. aprīļa Regula, ar ko piemēro konkrētus konkurences noteikumus lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai (OV 1962, 30, 993. lpp.).

6 Padomes 2006. gada 24. jūlija Regula, ar ko piemēro konkrētus konkurences noteikumus lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai (OV 2006, L 214, 7. lpp.).

7 Padomes 2007. gada 22. oktobra Regula, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula) (OV 2007, L 299, 1. lpp.).

8 Padomes 1996. gada 28. oktobra Regula par augļu un dārzeņu tirgus kopējo organizāciju (OV 1996, L 297, 1. lpp.).

9 Padomes 2007. gada 26. septembra Regula, ar ko paredz īpašus noteikumus augļu un dārzeņu nozarei un ar ko groza Direktīvas 2001/112/EK un 2001/113/EK un Regulas (EEK) Nr. 827/68, (EK) Nr. 2200/96, (EK) Nr. 2201/96, (EK) Nr. 2826/2000, (EK) Nr. 1782/2003 un (EK) Nr. 318/2006, kā arī atceļ Regulu (EK) Nr. 2202/96 (OV 2007, L 273, 1. lpp.).

Regula Nr 2200/96

13. Šīs regulas 11. panta 1. punktā ir noteikts:

"Šajā regulā "ražotāju organizācija" ir jebkura juridiska persona,

a) kas izveidota pēc [..] ražotāju iniciatīvas,

b) kuras mērķi ir šādi:

1) nodrošināt ražošanu plānošanu un pielāgošanu pieprasījumam, īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti;

2) veicināt piedāvājuma koncentrēšanu un organizācijas biedru saražoto produktu ielaišanu tirgū;

3) samazināt ražošanas izmaksas un stabilizēt ražotāju cenas;

4) veicināt audzēšanas prakses, ražošanas paņēmienu un videi draudzīgu ražošanas atkritumu pārstrādes pieredzes izmantošanu, īpaši, lai aizsargātu ūdens kvalitāti, augsni un ainavu un saglabātu un/vai veicinātu bioloģisko daudzveidību;

[..]."

14. Šīs pašas regulas 20. panta 1.–3. punkts ir izteikti šādi:

"1. Neatkarīgi no Regulas Nr. 26 1. panta, Līguma 85. panta 1. punkts neattiecas uz atzītu starpnozaru organizāciju nolīgumiem, lēmumiem un saskaņotām darbībām, kas paredzētas 19. panta 1. punkta c) apakšpunkta pasākumu ieviešanai.

2. Šā panta 1. punktu piemēro tikai ar noteikumu, ka:

par nolīgumiem, lēmumiem un saskaņotām darbībām ir ziņots Komisijai

un

ka divu mēnešu laikā pēc visas nepieciešamās sīkākās informācijas saņemšanas Komisija nav atzinusi, ka nolīgumi, lēmumi vai saskaņotas darbības nav saderīgas ar Kopienas noteikumiem.

Nolīgumus, lēmumus un saskaņotas darbības nevar ieviest, kamēr nav pagājis otrajā ievilkumā norādītais laiks.

3. Nolīgumi, lēmumi un saskaņotas darbības, kas:

– var novest pie tirgu jebkāda veida sadalīšanās Kopienā,

– var iespaidot tirgus organizācijas stabilu pastāvēšanu,

– var radīt konkurences traucējumus, kas nav vajadzīgi kopējās lauksaimniecības politikas mērķu sasniegšanai, ievērojot starpnozaru organizācijas pasākumus,

– ietver cenu fiksēšanu, neierobežojot starpnozaru organizāciju veiktos pasākumus Kopienas noteikumu īpašu nosacījumu piemērošanai,

– var radīt diskrimināciju vai likvidēt konkurenci attiecībā uz ievērojamu daudzumu aplūkojamo produktu, jebkurā gadījumā tiek pasludināti kā esoši pretrunā ar Kopienas noteikumiem."

15. Regulas Nr. 2200/96 23. panta 1. punkts ir izteikts šādi:

"Ražotāju organizācijas un to apvienības var izvēlēties nelaist tirgū 1. panta 2. punktā minētos savu organizāciju biedru ražojumus gan attiecībā uz to daudzumu, gan laika periodā, ko tās uzskata par nepieciešamu."

Regula Nr. 1182/2007

16. Regulas Nr. 1182/2007 3. panta 1. punkts būtībā ir identisks Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punktam.

Regula Nr. 1234/2007

17. Regulas Nr. 1234/2007 122. panta pirmajā daļā, redakcijā, kas balstīta uz Regulu (EK) Nr. 361/2008 [10], ir noteikts:

"Dalībvalstis atzīst ražotāju organizācijas, kas:

a) sastāv no ražotājiem vienā no šādām nozarēm:

[..]

iii) augļu un dārzeņu nozarē attiecībā uz lauksaimniekiem, kas audzē vienu vai vairākus šīs nozares produktus un/vai produktus, kas paredzēti vienīgi pārstrādei;

[..]

b) kas ir izveidota pēc pašu ražotāju iniciatīvas;

c) tiecas sasniegt konkrētu mērķi, kas var attiekties uz:

i) nodrošināt, lai ražošanu plānotu un pielāgotu pieprasījumam, jo īpaši kvalitātes un kvantitātes ziņā;

ii) koncentrēt piedāvājumu un organizācijas biedru saražoto produktu laišanu tirgū;

iii) optimizēt ražošanas izmaksas un stabilizēt ražotāju cenas;

[..]."

18. Šīs regulas, kas grozīta ar Regulu (EK) Nr. 491/2009 [11], 175. pants ir formulēts šādi:

"Ja vien šajā regulā nav noteikts citādi, Līguma 81. līdz 86. pantu un to īstenošanas noteikumus, ievērojot šīs regulas 176. un 177. pantu, piemēro visiem Līguma 81. panta 1. punktā un 82. pantā minētajiem nolīgumiem, lēmumiem un saskaņotajām darbībām, kas saistītas ar šajā regulā apskatīto produktu ražošanu vai tirdzniecību."

10 Padomes 2008. gada 14. aprīļa Regula, ar kuru groza Regulu Nr. 1234/2007 (OV 2008, L 121, 1. lpp.).

11 Padomes 2009. gada 25. maija Regula, ar ko groza Regulu Nr. 1234/2007 (OV 2009, L 154, 1. lpp.).

19. Minētās regulas 176. pants ir formulēts šādi:

“1. Līguma 81. panta 1. punktu nepiemēro tādiem šīs regulas 175. pantā minētiem nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas veido būtisku valsts tirgus organizācijas daļu vai nepieciešami Līguma 33. pantā ietverto mērķu sasniegšanai.

Jo īpaši Līguma 81. panta 1. punktu nepiemēro vienas dalībvalsts lauksaimnieku, lauksaimnieku apvienību vai šādu apvienību savienību nolīgumiem, lēmumiem un saskaņotām darbībām, kas attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu vai tirdzniecību vai kopīgu iekārtu izmantošanu lauksaimniecības produktu uzglabāšanai, apstrādei vai pārstrādei un saskaņā ar ko nav pienākuma noteikt vienādas cenas, ja vien Komisija neuzskata, ka tādā veidā tiek izslēgta konkurence vai apdraudēti Līguma 33. panta mērķi.

2. Pēc apspriešanās ar dalībvalstīm un attiecīgo uzņēmumu vai uzņēmumu apvienību un citu saistītu fizisku personu vai juridisku personu uzklausīšanas, ko Komisija uzskata par lietderīgu, Komisijai vienīgajai ir tiesības, kuras pārskata Kopienu Tiesa, pieņemt publicējamu lēmumu, ar ko nosaka, kuri nolīgumi, lēmumi un saskaņotas darbības atbilst 1. punkta nosacījumiem.

Komisija veic šādu noteikšanu pēc savas iniciatīvas vai pēc dalībvalsts kompetentās iestādes, ieinteresētā uzņēmuma vai uzņēmumu apvienības pieprasījuma.

3. Šā panta 2. punkta pirmajā daļā minētā lēmuma publikācijā ir norādīti iesaistīto pušu vārdi un lēmuma galvenais saturs. Tajā ņem vērā uzņēmumu likumīgās intereses komercnoslēpumu aizsargāšanā.”

20. Šīs pašas regulas 176.a pantā ir noteikts:

“1. Līguma 81. panta 1. punkts neattiecas uz atzītu starpnozaru organizāciju nolīgumiem, lēmumiem un saskaņotām darbībām, kuru mērķis ir veikt šīs regulas 123. panta 3. punkta c) apakšpunktā minētās darbības.

2. Šā panta 1. punktu piemēro vienīgi ar noteikumu, ka:

a) nolīgumi, lēmumi un saskaņotās darbības ir paziņotas Komisijai;

b) divos mēnešos pēc visas pieprasītās informācijas saņemšanas Komisija nav konstatējusi, ka nolīgumi, lēmumi vai saskaņotās darbības neatbilst Kopienas noteikumiem.

3. Nolīgumus, lēmumus un saskaņotas darbības nevar ieviest, pirms nav beidzies 2. punkta b) apakšpunktā norādītais laikposms.

4. Jebkurā gadījumā par nesaderīgiem ar Kopienas noteikumiem atzīst šādus nolīgumus, lēmumus un saskaņotas darbības:

a) nolīgumi, lēmumi un saskaņotas darbības, kas Kopienā var izraisīt jebkāda veida sadalīšanos tirgū;

b) nolīgumi, lēmumi un saskaņotas darbības, kas var apdraudēt tirgus organizācijas netraucētu darbību;

c) nolīgumi, lēmumi un saskaņotas darbības, kas var radīt konkurences traucējumus un nav vajadzīgi kopīgās lauksaimniecības politikas mērķu sasniegšanai, uz ko vērsta starpnozaru organizācijas darbība;

d) nolīgumi, lēmumi un saskaņotas darbības, kas ietver cenu fiksēšanu, neskarot starpnozaru organizāciju veiktās darbības kādu īpašu Kopienas noteikumu piemērošanai;

e) nolīgumi, lēmumi un saskaņotas darbības, kas var radīt diskrimināciju vai likvidēt konkurenci attiecībā uz ievērojamu attiecīgo produktu daudzumu.

5. Ja pēc 2. punkta b) apakšpunktā minētā divu mēnešu termiņa beigām Komisija konstatē, ka nav ievēroti šā panta 1. punkta piemērošanas nosacījumi, tā pieņem lēmumu, paziņojot, ka uz attiecīgo nolīgumu, lēmumu vai saskaņoto darbību attiecas Līguma 81. panta 1. punkts."

Francijas tiesības

21. Code de commerce (Tirdzniecības kodekss) L.420-1. pantā ir paredzēts, ka:

"Ir aizliegtas saskaņotas darbības, vienošanās, atklātas vai slēptas aizliegtas vienošanās vai koalīcijas, pat ja tās tiek veiktas ar tiešu vai netiešu tādas sabiedrības starpniecību, kas pieder ārpus Francijas nodibinātai grupai, ja to mērķis vai sekas ir vai var būt konkurences kavēšana, ierobežošana vai izkropļošana tirgū, it īpaši, ja to mērķis ir:

1. ierobežot piekļuvi tirgum vai brīvu konkurenci citu uzņēmumu starpā;

2. likt šķēršļus cenu noteikšanai brīvas konkurences tirgū, veicinot cenu mākslīgu palielināšanos vai samazināšanos;

3. ierobežot vai kontrolēt ražošanu, noietu tirgū, ieguldījumus vai tehnisko attīstību;

4. sadalīt tirgus vai piegādes avotus."

Pamatlieta, prejudiciālie jautājumi un tiesvedība Tiesā

22. Pēc *direction générale de la concurrence, de la consommation et de la répression des fraudes* (Konkurences, patēriņa un krāpšanas apkarošanas ģenerāldirekcija, Francija) atbildīgo dienestu apmeklējuma un veiktajām konfiskācijām 2007. gada 12. aprīlī, ekonomikas lietu ministrs 2008. gada 11. jūlijā vērsās *Conseil de la concurrence* (Konkurences padome, tagad – *Autorité de la concurrence*) par, iespējams, pret konkurenci vērstām darbībām, kas īstenotas lapu cigoriņu ražošanas un tirdzniecības nozarē.

23. Apstrīdētajā lēmumā *Autorité de la concurrence* nolēma, ka *APEF*, *APVE*, *Celfnord*, *Cerafel*, *FCE*, *FNPE*, *SNE*, *SAS Groupe Perle du Nord* un RO *Cap'Endives*, *Fraileg*, *France Endives*, *Marché de Phalempin*, *Nord Alliance*, *Primacoop*, *Prim'Santerre*, *Soleil du Nord*, *Sipema* un *Valois-Fruits* lapu cigoriņu tirgū ir īstenojušas kompleksu un turpinātu aizliegtu vienošanos, kas ir aizliegta ar *code de commerce* L.420-1. pantu un LESD 101. pantu. *Autorité de la concurrence* uzskatīja, ka šo aizliegto vienošanos veidoja lapu cigoriņu cenas saskaņošana ar dažādiem pasākumiem, kas atkarībā no laikposma tika īstenoti dažādi – piemēram, ar minimālās cenas izziņošanu ik nedēļu, centrālā kursa noteikšanu, maiņas biržas ieviešanu, aizturošas cenas noteikšanu un atpirkšanas cenu mehānisma nepareizu izmantošanu –,tirgū laisto lapu cigoriņu daudzumu saskaņošana un stratēģiskas informācijas apmaiņas sistēma, kura tika izmantota, lai ieviestu cenu politiku, jo šo darbību mērķis bija kopīgi noteikt lapu cigoriņu ražošanas minimālo pārdošanas cenu un tās ļāva ražotājiem un vairākām no to profesionālajām organizācijām saglabāt minimālās pārdošanas cenas laikposmā, kurš sākās 1998. gada janvārī un lēmuma pieņemšanas dienā joprojām turpinājās. Tāpēc tā tiem uzlika naudas sodus par kopējo summu EUR 3 970 590.

24. Apstrīdētajā lēmumā *Autorité de la concurrence* īpaši noraidīja ražotāju argumentus par to, ka attiecīgie nolīgumi ir uzskatāmi par nepieciešamiem, lai sasniegtu KLP mērķus, jo Regulas Nr. 1184/2006 2. panta 1. punktā un Regulas Nr. 1234/2007 176. pantā paredzētās atkāpes nevarot tikt piemērotas šajā lietā. *Autorité de la concurrence* arī norādīja, ka minētās darbības "pārsniedza attiecīgo profesionālo organizāciju likumīgos uzdevumus" un ka RO un ROA turklāt, tāsprāt, pilnībā apzinājās šādu darbību nelikumīgo raksturu.

25. Vairāki sodītie uzņēmumi un organizācijas 2012. gada 6. aprīlī *Cour d'appel de Paris* cēla prasību atcelt apstrīdēto lēmumu un, pakārtoti, prasību grozīt apstrīdēto lēmumu.

26. Ar 2014. gada 15. maija spriedumu minētā tiesa grozīja apstrīdēto lēmumu kopumā un, lemjot par lietas būtību, nosprieda, ka nav konstatēts, ka būtu pārkāptas *code de commerce* L.420-1. panta un LESD 101. panta 1. punkta normas. *Cour d'appel de Paris* it īpaši norādīja, ka nav pierādīts, ka jebkādos apstākļos vienmēr un pastāvīgi būtu bijis aizliegts izplatīt norādījumus par minimālo cenu, tādējādi nav neapstrīdami pierādīts, ka attiecīgās organizācijas ir pārsniegušas tām likumā paredzēto uzdevumu saistībā ar cenu stabilizāciju robežas.

27. Autorité de la concurrence priekšsēdētājs iesniedza kasācijas sūdzību par šo spriedumu.

28. Šīs procedūras ietvaros Eiropas Komisija, piemērojot Regulas Nr. 1/2003 15. panta 3. punktu, iesniedza apsvērumus *Cour de cassation*. Tā tajos norādīja, ka attiecībā uz Eiropas konkurences tiesību normu piemērojamību lauksaimniecības nozarei pastāv ne vien vispārīgas atkāpes, kas pieņemtas, balstoties uz Regulu Nr. 26 un Nr. 1184/2006 2. pantiem, kā arī Regulas Nr. 1234/2007 176. pantu, bet arī – atbilstoši pēdējās minētās regulas 175. pantam – īpašas atkāpes, kas ietvertas dažādās regulās par TKO un ar kurām organizācijām, kas darbojas augļu un dārzeņu ražošanas un tirdzniecības nozarē, ir uzticēti īpaši uzdevumi, kas parasti, iespējams, tiktu aizliegti ar konkurences tiesību normām. Tā tomēr uzskata, ka galvenās pamatlietā aplūkojamās darbības, proti, minimālās cenas mehānisms, par kurām galvenās ROA panākušas vienošanos, neietilpst TKO paredzētajos īpašajos uzdevumos un uz tām nevar tikt attiecinātas šīs īpašās atkāpes.

29. 2015. gada 8. decembra spriedumā *Cour de cassation* norādīja, ka Tiesa ir nospriedusi, ka LESD 42. pantā esot noteikts princips par Kopienu konkurences tiesību normu piemērojamību lauksaimniecības nozarē un ka efektīvas konkurences saglabāšana lauksaimniecības produktu tirgos ir viens no KLP mērķiem [12], vienlaikus uzskatot, ka pat attiecībā uz Līguma noteikumiem par konkurenci LESD 42. pantā KLP mērķiem ir piešķirts pārākums pār konkurences politikas mērķiem [13].

30. Tomēr tā uzskata, ka Tiesa vēl nav lēmusi par to, vai pastāv Komisijas noteiktas "īpašas atkāpes", nedz attiecīgā gadījumā precizējusi to mijiedarbību ar "vispārīgām atkāpēm", kas noteiktas regulās par konkurences tiesību normu piemērojamību lauksaimniecības nozarē. Tā arī norāda, ka Tiesa nav lēmusi par RO un ROA regulās par augļu un dārzeņu TKO (Regula Nr. 2200/96, Regula Nr. 1182/2007 un Regula Nr. 1234/2007) uzticēto uzdevumu tvērumu.

31. Līdz ar to *Cour de cassation* nolēma apturēt tiesvedību un uzdot Tiesai šādus prejudiciālus jautājumus:

"1) Vai uz ražotāju organizāciju, [ROA] un profesionālo organizāciju nolīgumiem, lēmumiem vai darbībām, kas varētu tikt kvalificēti kā vērsti pret konkurenci saistībā ar LESD 101. pantu, var neattiekties šajā pantā paredzētais aizliegums tādēļ vien, ka tie varētu būt saistīti ar šīm

12 Spriedumi, 2003. gada 9. septembris, *Milk Marque* un *National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 57. un 58. punkts), un 2013. gada 19. septembris, *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 37. punkts).

13 Spriedumi, 2003. gada 9. septembris, *Milk Marque* un *National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 81. punkts), un 2013. gada 19. septembris, *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 39. punkts).

organizācijām uzticētajiem uzdevumiem saistībā ar [TKO], lai gan uz tiem neattiecas neviena no vispārīgajām atkāpēm, kuras secīgi paredzētas Regulas [Nr. 26] 2. pantā, 2006. gada 24. jūlija Regulas Nr. 1184/2006 2. pantā un Regulas Nr. 1234/2007 176. pantā?

2) Ja atbilde ir apstiprinoša, – vai Regulas [Nr. 2200/96] 11. panta 1. punkts, Regulas Nr. 1182/2007 3. panta 1. punkts un Regulas Nr. 1234/2007 122. panta [pirmā daļa], kuros ražotāju organizācijām un to apvienībām izvirzīto mērķu vidū ir noteikts mērķis regulēt ražotāju cenas un mērķis pielāgot ražošanu pieprasījumam, it īpaši attiecībā uz kvantitāti, ir jāinterpretē tādējādi, ka uz darbībām, kopīgi nosakot minimālo cenu, saskaņojot tirgū laistos daudzumus vai apmainoties ar stratēģisku informāciju, ko veikušas šīs organizācijas vai to apvienības, neattiecas pret konkurenci vērstu aizliegtu vienošanos aizliegums, ja šīs darbības ir vērstas uz minēto mērķu sasniegšanu?"

32. Rakstveida apsvērumus iesniedza *Autorité de la concurrence* priekšsēdētājs, kopīgi *Association Comité économique régional agricole fruits et légumes de la région Bretagne (Cerafel)*, *Comité économique fruits et légumes du Nord de la France (Celfnord)*, *Association des producteurs d'endives de France (APEF)*, *Section nationale de l'endive (SNE)*, *Fédération du commerce de l'endive (FCE)*, kopīgi sabiedrības *Fraileg* un *Prim'Santerre*, kopīgi sabiedrības *France Endive*, *Cambrésis Artois-Picardie endives (CAP'Endives)*, *Marché de Phalempin*, *Primacoop*, *Coopérative agricole du marais audomarois (Sipema)* un *Groupe Perle du Nord*, Francijas, Spānijas un Itālijas valdības, kā arī Komisija.

33. Tiesas sēde notika 2017. gada 31. janvārī, un tajā piedalījās *Autorité de la concurrence* priekšsēdētājs, *Cerafel*, *Celfnord*, *APEF*, *SNE*, *FCE*, sabiedrības *Fraileg* un *Prim'Santerre*, sabiedrības *France Endive*, *CAP'Endives*, *Marché de Phalempin*, *Primacoop*, *Sipema* un *Groupe Perle du Nord*, Francijas un Spānijas valdības, kā arī Komisija.

Vērtējums

34. Šā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu izvērtējumam vispirms ir jāatgādina vispārējie principi, kas reglamentē attiecības starp konkurences tiesību normām un KLP normām.

Ievada apsvērumi par attiecībām starp KLP jomas un konkurences jomas normām

35. Balstoties uz pieņēmumu, ka KLP mērķi nav gluži tādi paši kā tie, kas veltīti konkurences politikas veicināšanai, un tāpēc šo politiku īstenošanā var rasties spriedze[14], ar LESD 42. pantu, kura formulējums būtībā atbilst EK līguma 36. pantam, vienlaikus nostiprinot KLP prioritāti pār Līguma mērķiem konkurences jomā, ir radīts vispārīgs noteikums par savietošanu.

36. Šajā pantā ir paredzēts, ka tiesību normas par konkurenci attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību tikai tiktāl, ciktāl tās ir noteiktas ar atvasinātajām tiesībām, ievērojot LESD 39. pantā izvirzītos mērķus. Pēdējās minētās normas 1. punktā ir noteikti KLP ekonomiskie un sociālie mērķi, proti, ražīguma celšana, pietiekami augsta dzīves līmeņa nodrošināšana lauku iedzīvotājiem, tirgus stabilizēšana, piedāvāto produktu pieejamības tirgū nodrošināšana un patērētājiem piedāvāto produktu saņemšanas par samērīgām cenām nodrošināšana.

37. Tādējādi galu galā Eiropas Savienības Padomes pienākums ir noteikt, vai un kādos apmēros Savienības konkurences tiesību normas ir piemērojamas lauksaimniecības nozarei, ņemot vērā, ka šī piemērošana nedrīkst apdraudēt KLP mērķu īstenošanu.

14 Skat. šajā ziņā spriedumu, 1980. gada 29. oktobris, *Maizena*/Padome (139/79, EU:C:1980:250, 23. punkts).

38. Tas tiek īstenots kopš 1962. gada, kad tika pieņemts Regulas Nr. 26 1. pants, kura izpratnē Līguma noteikumi par konkurenci ir piemērojami minētajiem nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas saistīti ar Līguma II pielikumā uzskaitīto produktu (arī augļu un dārzeņu, tostarp lapu cigoriņu) ražošanu vai tirdzniecību. Šis noteikums laika gaitā tika aizstāts ar tādiem pašiem vai līdzīgiem noteikumiem. Uz pamatlietā aplūkojamo laikposmu attiecas Regulas Nr. 1184/2006 1. un 2. pants un Regulas Nr. 1234/2007 175. un 176. pants.

39. Šajos noteikumos ir paredzēts, ka ir piemērojams konkurences tiesību normu princips. Saskaņā ar Regulas Nr. 1184/2006 2. pantu (noteikums būtībā ir pārņemts Regulas Nr. 1234/2007 176. pantā) no šādas piemērošanas atbilstoši LESD 101. pantam ir atbrīvoti tikai nolīgumi, lēmumi un darbības par to lauksaimniecības produktu, kas minēti Līguma I pielikumā, ražošanu un tirdzniecību, kuri veido būtisku TKO daļu vai ir nepieciešami KLP mērķu īstenošanai. Turpmākajos apsvērumos es atgriezīšos pie vispārīga rakstura atkāpēm, uz kurām attiecas šīs piemērojamās tiesību normas (proti, Regulas Nr. 26 2. panta 1. punkts un tam līdzīgi secīgi panti).

40. No iepriekš minētā izriet, ka lauksaimniecības nozare, it īpaši TKO joma, nav uzskatāma par "jomu, kurā nav konkurences" [15]. Tiesa tādējādi nosprieda, ka LESD 42. pantā ir noteikts princips par Eiropas konkurences tiesību normu piemērojamību lauksaimniecības nozarē un ka efektīvas konkurences saglabāšana lauksaimniecības produktu tirgos ir viens no kopējās konkurences politikas mērķiem [16].

41. Šajā ziņā ir jānorāda, ka lauksaimnieku darbībai, lai arī tai var būt zināma specifika un uz to var attiekties ļoti detalizēts regulējums, ir saimniecisks raksturs un tādējādi tai ir piemērojamas LESD paredzētās konkurences tiesību normas [17].

42. Tomēr, neraugoties uz to, ka lauksaimniecības produktu TKO nav "jomas bez konkurences", LESD 42. pantā joprojām ir saglabāts KLP mērķu pārākums pār konkurences politikas mērķiem [18].

43. Tādējādi no LESD 42. panta, kurā vienlaikus KLP ir paredzēts pārākums pār konkurences politiku un Padomei ir sniegta iespēja lemt, kādā mērā konkurences noteikumi ir piemērojami lauksaimniecības nozarei, izriet, ka konkurences tiesību normas, it īpaši normas par pret konkurenci vērstu aizliegtu vienošanos, *uzreiz var netikt attiecinātas* uz dažām lauksaimniecības tirgu dalībnieku darbībām. Taču šis izņēmums ir stingri jākontrolē, jo tas ir paredzēts atvasinātajās tiesībās, uz kurām ir atsauces primārajās tiesībās. Tāpēc galu galā ir jāatrod līdzsvars starp KLP mērķu īstenošanu un nepieciešamību saglabāt efektīvu konkurenci lauksaimniecības tirgos.

44. Ņemot vērā šos apsvērumus, tiks izvērtēts šis lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Par pirmo jautājumu

45. Ar savu pirmo jautājumu iesniedzējtiesa jautā Tiesai, vai, neskarot attiecīgajos noteikumos paredzētās "vispārīgās atkāpes", RO, ROA vai profesionālo organizāciju nolīgumiem, lēmumiem vai darbībām, "kas varētu tikt kvalificēti kā vērsti pret konkurenci saistībā ar LESD 101. pantu", var netikt piemērots šajā pantā paredzētais aizliegtu vienošanos aizliegums tikai tāpēc, ka tie ir saistīti ar šīm organizācijām TKO ietvaros paredzētajiem uzdevumiem.

15 Spriedums, 2003. gada 9. septembris, *Milk Marque* un *National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 61. punkts), un rīkojums, 2010. gada 22. marts, *SPM*/Padome un Komisija (C-39/09 P, nav publicēts, EU:C:2010:157, 47. punkts).

16 Spriedumi, 2003. gada 9. septembris, *Milk Marque* un *National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 57. un 58. punkts), un 2013. gada 19. septembris, *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 37. punkts).

17 Skat. spriedumu, 2006. gada 13. decembris, *FNCBV* u.c./Komisija (T-217/03 un T-245/03, EU:T:2006:391, 52., 53. un 86. punkts).

18 Spriedumi, 2003. gada 9. septembris, *Milk Marque* un *National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 81. punkts), un 2013. gada 19. septembris, *Panellinios Syndesmos Viomichanion Metapoiisis Kapnou* (C-373/11, EU:C:2013:567, 39. punkts).

46. Pēc tam, kad būšu paskaidrojis, kādu iemeslu dēļ ir jāpārformulē iesniedzējtiesas uzdotais jautājums kā jautājums, kura mērķis ir identificēt izslēgšanas gadījumus – un nevis netiešas "atkāpes" – no konkurences tiesību normu piemērošanas TKO jomā, izslēgšanas, kas pamatā ir balstīta KLP piešķiramā pārākumā, es izklāstīšu nosacījumus, kuriem pārmestajām darbībām ir jāatbilst, lai tām varētu netikt piemērots LESD 101. panta 1. punkts.

Iespēja atbrīvot noteiktas darbības, kas stingri saistītas ar TKO dalībniekiem uzticētajiem uzdevumiem – drīzāk izslēgšana, nevis netieša atkāpe no LESD 101. panta piemērošanas

47. Pirmā iesniedzējtiesas formulētā jautājuma pamatā ir pieņēmums, ka attiecīgās darbības, *a priori*, ir vērstas pret konkurenci.

48. Šāds pieņēmums man šķiet nepareizs.

49. Proti, neatkarīgi no attiecīgo pasākumu izvērtēšanas saistībā ar to faktisko vai iespējamo ietekmi, lai varētu secināt, ka slepena vienošanās ir vērsta pret konkurenci, tas vienmēr ir jāizvērtē, ņemot vērā tā faktisko un juridisko kontekstu. Vērtējot šo kontekstu, ir vienlīdz jāņem vērā ietekmēto preču vai pakalpojumu iedaba, kā arī faktiskie attiecīgā tirgus vai tirgu darbības un struktūras apstākļi [19].

50. It īpaši, tā kā attiecīgā slepenā darbība tiek veikta vidē bez konkurences, kas it īpaši izriet no tā, ka šī darbība ir tieši saistīta ar TKO dalībniekiem saskaņā ar piemērojamo tiesisko regulējumu uzticēto uzdevumu izpildi, vairs nepastāv jautājums par pret konkurenci vērstu darbību, kurai varētu tikt piemērots LESD 101. panta 1. punkts. Tādējādi, kā Tiesa to ir norādījusi, valsts konkurences iestādēm galvenokārt ir jāņem vērā TKO noteikumi, lai izvērtētu RO un ROA darbību pret konkurenci vērsto iedabu [20].

51. Manuprāt, šie apsvērumi norāda, ka vairāk par *atkāpi* (vai saskaņā ar izmantoto terminoloģiju – atbrīvojums) no konkurences tiesību piemērošanas, šajā gadījumā jautājums ir par *izslēgšanu* no šādas piemērošanas, kas izriet no nepieciešamības pildīt TKO galvenajiem dalībniekiem uzticētos uzdevumus. Ciktāl – un tikai šajā ziņā – ir pierādījumi, ka TKO ietvaros veiktās darbības, *in fine*, ir noteikti vajadzīgas, lai izpildītu šos uzdevumus, ir nekavējoties jāizslēdz noteikumu konkurences jomā, tostarp to, kas saistīti ar pret konkurenci vērstu aizliegtu vienošanos, piemērošana. Pretēji dažu lietas dalībnieku nostājai, attiecīgās darbības tādējādi nevar *a priori* tikt uzskatītas par "vērstām pret konkurenci" tā vienkāršā iemesla dēļ, ka tās nenotiek jomā, kas pakļauta konkurencei.

52. Šāds terminoloģijas precizējums nav nebūtisks. Gluži pretēji, tam ir būtiska ietekme gan uz TKO dalībnieku veikto pasākumu vērtēšanas metodiku, gan uz pienākumu pierādīt šo pasākumu iespējamo pret konkurenci vērsto iedabu.

53. Faktiski ir zināms, ka iestādei, kas atbild par uzņēmumu pret konkurenci vērsto darbību uzraudzību, ir pienākums gan noteikt, ka konkurences tiesību normas attiecas uz inkriminētajiem pasākumiem, gan pierādīt, ka tiem ir ierobežojoša ietekme uz konkurenci.

54. Tomēr, pieņemot, ka minētie pasākumi *prima facie* ir vērsti pret konkurenci, bez detalizētas to attīstības un izpildes pārbaudes, iespēja attiecīgajām ekonomiskās vienībām pierādīt, ka šīs darbības ir cieši saistītas ar tiem TKO ietvaros uzticēto uzdevumu īstenošanu un līdz ar to ar "jomu bez konkurences", kļūst īpaši grūti. Šādā gadījumā vienības var tikai norādīt, ka minētās darbības būtu

19 Skat. it īpaši spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *CB*/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 53. punkts un tajā minētā judikatūra).

20 Skat. it īpaši šajā ziņā spriedumu, 2003. gada 9. septembris, *Milk Marque* un *National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 94. punkts).

jāatbrīvo no konkurences noteikumu piemērošanas, ņemot vērā to attīstību konkrētos apstākļos. Tas nozīmētu pieprasīt šīm vienībām īstenot tādu pieeju, kas būtu līdzīga tai, kas tiek īstenota, lai saņemtu "vispārīgu" atkāpi vai arī tādu, uz ko var tikt attiecināts pieteikums par atbrīvojumu atbilstoši LESD 101. panta 3. punktam.

55. Šajā gadījumā ne tik daudz ir jānosaka, vai LESD 101. panta 1. punkts, lai gan tas attiecas uz strīdīgo rīcību, var tikt izslēgts, bet gan jāizvērtē, vai šis noteikums ir faktiski piemērojams.

56. Izņemot pārmestās rīcības pret konkurenci vērstās iedabas iepriekšēju izspriešanu, problēmjautājums, kas ir jāizskata, būs par LESD 101. panta piemērošanas izslēgšanu, nevis par atkāpes no minētā noteikuma piemērošanas esamību.

57. Pēc šī skaidrojuma, manuprāt, šajā gadījumā tādējādi ir jāatbild uz jautājumu, vai var pastāvēt tāda uzņēmumu rīcība, uz kuru neattiecas vispārīgas atkāpes un kurai, ņemot vērā tās nozīmīgumu TKO efektīvai darbībai KLP ietvaros, tomēr var netikt piemērots LESD 101. pants, un kādi attiecīgā gadījumā ir nosacījumi, kuriem pārmestajām darbībām ir jāatbilst.

58. Turpmāk izklāstīto iemeslu dēļ es uzskatu, ka uz šo jautājumu ir jāatbild apstiprinoši.

Nepieciešamība atzīt, ka konkrētiem pasākumiem, kas nepieciešami RO un ROA uzticēto uzdevumu izpildei, var netikt piemērots LESD 101. panta 1. punkts

– Nepieciešamība, kas izriet no noteikumiem par TKO

59. Attiecībā uz atkāpēm, kuras Savienības likumdevējs nepārprotami ir paredzējis attiecībā uz pamatlietas faktu rašanās laikposmu un piemērojot attiecīgās regulas [21], ir paredzēti trīs vispārīgi gadījumi par atkāpju no noteikumu par aizliegtu vienošanos piemērošanu, kuru piemērošana ir atkarīga no Komisijas lēmuma [22]. Faktiski Komisija tikai ļoti reti ir atzinusi šādas atkāpes [23] un Tiesa ir atkārtoti lēmusi, ka tās ir jāinterpretē šauri [24].

60. Pirmais atkāpju gadījums attiecas uz nolīgumiem, lēmumiem un darbībām, kas veido būtisku *valsts* tirgus *organizācijas* daļu. Šai atkāpei šobrīd ir ļoti ierobežota darbības joma, jo gandrīz uz visiem lauksaimniecības produktiem pakāpeniski ir tikušas attiecinātas nozares TKO, bet pēc tam Regulā Nr. 1234/2007, ar ko tika izveidota vienotā TKO [25].

61. Otrais vispārīgo atkāpju gadījums attiecas uz situāciju, kad Komisijai būtu jāsecina, ka konkrēti konkurenci ierobežojoši nolīgumi, lēmumi un darbības ir nepieciešami LESD 39. pantā izvirzīto KLP *mērķu* īstenošanai. Šo atkāpi Tiesa ir interpretējusi šauri, ciktāl tas bija nepieciešams, lai minētā rīcība veicinātu *visu* šo mērķu īstenošanu vai vismaz lai visi minētie mērķi tiktu ņemti vērā [26].

21 Skat. Regulas Nr. 1184/2006 2. pantu, pēc tam – Regulas Nr. 1234/2007 175. un 176.a pantu.

22 Kopš stājusies spēkā Eiropas Parlamenta un Padomes 2013. gada 17. decembra Regula (ES) Nr. 1308/2013, ar ko izveido lauksaimniecības produktu tirgu kopīgu organizāciju (OV 2013, L 347, 671. lpp), kas šīs lietas apstākļiem nav piemērojama, šīs "vispārīgās" atkāpes tagad ir divas un vairs netiek prasīta Komisijas iepriekšēja iejaukšanās (tieši piemērojamu izņēmumu sistēma) (skat. Regulas Nr. 1308/2013 209. panta 2. punktu).

23 Manuprāt, vienīgais gadījums, kad tāda [atkāpe] tika atzīta, ir par Francijas Republikas lūgumu saistībā ar kartupeļu nozari (skat. Komisijas 1987. gada 18. decembra Lēmumu 88/109/EEK par EEK līguma 85. panta piemērošanas procedūru (IV/31.735 – Agrie kartupeļi) (OV 1988, L 59, 25. lpp.)).

24 Skat. it īpaši spriedumu, 1995. gada 12. decembris, *Oude Luttikhuis* u.c. (C-399/93, EU:C:1995:434, 23. punkts).

25 TKO attiecas uz lapu cigoriņiem, kopš ir pieņemta Padomes 1972. gada 18. maija Regula (EEK) Nr. 1035/72 par augļu un dārzeņu tirgus kopējo organizāciju (OV 1972, L 118, 1. lpp.).

26 Skat. it īpaši spriedumus, 1975. gada 15. maijs, *Nederlandse Vereniging voor de fruit en groentenimporthandel* un *Frubo*/Komisija (71/74, EU:C:1975:61, 24.–26. punkts); 1995. gada 12. decembris, *Oude Luttikhuis* u.c. (C-399/93, EU:C:1995:434, 25. punkts), un 2000. gada 30. marts, *VBA*/*Florimex* u.c. (C-265/97 P, EU:C:2000:170, 94. punkts). Skat. arī spriedumus, 1997. gada 14. maijs, *Florimex* un *VGB*/Komisija (T-70/92 un T-71/92, EU:T:1997:69, 153. punkts), un 2006. gada 13. decembris, *FNCBV* u.c./Komisija (T-217/03 un T-245/03, EU:T:2006:391, 199. punkts).

62. Visbeidzot, trešā atkāpe attiecas uz vienas dalībvalsts lauksaimnieku, lauksaimnieku apvienību vai šādu apvienību savienību nolīgumiem, lēmumiem un saskaņotām darbībām, kas attiecas uz lauksaimniecības produktu ražošanu vai tirdzniecību vai kopīgu iekārtu izmantošanu lauksaimniecības produktu uzglabāšanai, apstrādei vai pārstrādei un saskaņā ar ko "nav pienākuma noteikt vienādas cenas", ja vien Komisija neuzskata, ka tā tiek izslēgta konkurence vai apdraudēti KLP mērķi [27].

63. Šīs vispārīgās atkāpes, kā to ir norādījusi iesniedzējtiesa, nekādi nav konstatējamas šajā lietā [28], un mums nav jānosaka, vai pamatlietā iesaistītās vienības attiecīgā gadījumā būtu varējušas uz tām atsaukties. Katrā ziņā, kā tas izriet arī no iepriekšējiem skaidrojumiem un fakta, ka šajā ziņā nav pieņemts Komisijas lēmums – kas, jāatgādina, bija nepieciešams faktu rašanās laikā pamatlietā –, šķiet, ka neviena no šīm atkāpēm nav acīmredzami piemērojama šajā lietā.

64. Savukārt pārformulētais (skat. iepriekš 57. punktu) pirmais jautājums mums liek noteikt, vai netiešas izslēgšanas no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas gadījumi nevarētu izrietēt no pašas KLP iedabas un it īpaši no konkrētajiem uzdevumiem, kuri saskaņā ar atvasinātajām tiesībām, kas pieņemtas, balstoties uz LESD 42. pantu, uzticēti RO un ROA.

65. Šajā ziņā ir svarīgi atgādināt, ka ir vispārzināms, ka LESD 39. pantā izklāstītie KLP mērķi dominē pār konkurences mērķiem. Jānorāda, ka LESD 38. panta 2. punktā, līdzīgi iepriekšējo Līgumu normām, ir sniegta priekšroka īpašiem noteikumiem, kas pieņemti saistībā ar KLP [29], nešķirojot atkarībā no attiecīgā tiesiskā regulējuma normām. LESD 40. pantā ir paredzēts, ka TKO, kas ir izveidota KLP mērķu sasniegšanai, "var aptvert visus pasākumus, kas vajadzīgi, lai sasniegtu [šos] mērķus, jo īpaši cenu regulēšanu". Tādējādi, kā Tiesa to ir vairākkārt lēmusi, tas nozīmē, ka dalībvalstu iestādes nedrīkst noteikt pasākumus, kas varētu ietekmēt TKO. Tā arī ir nospriedusi, ka konkurences iestāžu noteiktie pasākumi nedrīkst kavēt TKO paredzēto mehānismu darbību [30].

66. Tādējādi no Līgumu autoru radītās sistēmas izriet, ka pasākumam var netikt piemērotas konkurences tiesību normas, ja minētie pasākumi nepieciešami RO un ROA, lai izpildītu vienu vai vairākus tām uzticētos uzdevumus.

67. Šāds secinājums rod noteiktu atbalsi Regulas Nr. 1234/2007 175. pantā, noteikumā, ar kuru ir aizstāts Regulas Nr. 26 1. pants un Regulas Nr. 1184/2006 1.a pants, kurā paredzēts, ka konkurences tiesību normas piemēro, "ja vien [minētajā] regulā nav noteikts citādi". Tas īpaši attiecas uz TKO regulām, kurās ir reglamentēti konkrēti uzdevumi un noteikti intervences veidi lauksaimniecības tirgos. Šajās regulās vienībām, kas aktīvi darbojas lauksaimniecības produktu ražošanas un tirdzniecības nozarē, konkrēti, RO un ROA, ir paredzēti konkrēti pienākumi un īpaši uzdevumi, kas var īstenoties kā sava veida koordinācija.

68. Šajā nolūkā ir svarīgi uzsvērt, ka TKO mērķis ir reglamentēt visu dalībvalstu lauksaimniecības produktu ražošanu un tirdzniecību. Tas ir būtisks līdzeklis, lai sasniegtu Līgumā izklāstītos KLP mērķus un it īpaši lauksaimniecības tirgu stabilizēšanu un pietiekami augsta dzīves līmeņa nodrošināšanu lauksaimniekiem.

69. Savā iekšējā aspektā TKO tādējādi paredz noteiktu skaitu pasākumu, kas ir vērsti uz to, lai tiktu ņemta vērā lauksaimniecības tirgus specifika, ko raksturo pieaugoša pieprasījuma koncentrācija un piedāvājuma sadrumstalotība vienlaikus.

27 Par šīs atkāpes autonomo un specifisko raksturu skat. it īpaši spriedumu, 1995. gada 12. decembris, *Dijkstra* u.c. (C-319/93, C-40/94 un C-224/94, EU:C:1995:433, 20. punkts).

28 Gan tiesa *a quo*, gan atbildētāji tiesvedībā *Cour de cassation*, šķiet, atzīst, ka vispārīgās atkāpes nav piemērojamas.

29 Spriedumi, 1979. gada 26. jūnijs, *McCarren* (177/78, EU:C:1979:164, 9. punkts); 2003. gada 16. janvāris, *Hammarsten* (C-462/01, EU:C:2003:33, 26. punkts), un 2005. gada 26. maijs, *Kuipers* (C-283/03, EU:C:2005:314, 32. punkts).

30 Spriedumi, 2003. gada 9. septembris, *Milk Marque* un *National Farmers' Union* (C-137/00, EU:C:2003:429, 94. punkts un tajā minētā judikatūra), un 2009. gada 1. oktobris, *Compañía Española de Comercialización de Aceite* (C-505/07, EU:C:2009:591, 55. punkts).

70. Apstākļos, kad, kā minēts Regulas Nr. 2200/96 preambulas 7. apsvērumā, "piedāvājuma grupēšana [..] vairāk kā jebkad ir ekonomiska nepieciešamība, lai stiprinātu ražotāju vietu tirgū", RO un vēlāk ROA tiesiskajā regulējumā par augļu un dārzeņu TKO tika paredzēta nozīmīga loma, lai tostarp varētu koncentrēt piedāvājumu un stabilizēt cenas [31], līdz ar to esot šīs TKO galvenajiem dalībniekiem. Šajā ziņā šajā apsvērumā ir secināts, ka "[RO] ir pamatelementi [TKO], kuras decentralizēto darbību tās nodrošina savā līmenī" [32].

71. Tādējādi, ja Padome regulās, kas reglamentē TKO, un regulās, ar kurām nosaka pēdējo minēto piemērošanas noteikumus, paredz konkrētus saskaņošanas pasākumus, tā līdz ar to izslēdz konkurences tiesību normu un tostarp LESD 101. panta 1. punktā noteikto pret konkurenci vērstu aizliegtu vienošanos aizliegumu piemērošanu. Citiem vārdiem, šos pēdējos noteikumus nepiemēro RO un ROA nolīgumiem, lēmumiem un saskaņotām darbībām, kas atbilst šiem noteikumiem.

72. Šajā gadījumā pirmais prejudiciālais jautājums liek mums apsvērt, kāda nozīme ir TKO galvenajiem dalībniekiem, tostarp augļu un dārzeņu TKO dalībniekiem, kas saskaņā ar attiecīgo regulējumu ir RO un ROA.

– Nepieciešamība, kas it īpaši ir pamatota ar lomu, kas TKO ietvaros piešķirta RO un ROA

73. RO [33] atbilst steidzamajai nepieciešamībai stiprināt ražotāju tirgus pozīcijas un ir definētas kā juridiskas personas, izveidotas pēc ražotāju ierosmes uz brīvprātīga un lietderīga pamata, lai sasniegtu konkrētus mērķus. Šie ražotāji parasti cenšas apvienot savus resursus, lai līdzsvarotu tirdzniecības attiecības ar tiem pakārtotās nozares tirgus dalībniekiem un – it īpaši – stiprinātu savas pozīcijas pārrunās par savu produktu pārdošanu. RO grupēšana notiek, balstoties uz darbības programmu. Ražotāju grupas, kam ir raksturīgs minimāls ražotāju skaits un noteikts pārdotās produkcijas apjoms, ir jāatzīst par RO (skat. Regulas Nr. 2200/96 15.–23. pantu).

74. RO tiek izveidotas ar mērķi, kas ir skaidri noteikts tiesiskajā regulējumā [34]. RO izveides mērķos tostarp ietilpst ražošanas plānošana un tās pielāgošana pieprasījumam, piedāvājuma koncentrēšanas veicināšana un biedru produkcijas laišana tirgū, kā arī ražošanas izmaksu samazināšana un ražošanas cenu stabilizēšana [35].

75. Lai īstenotu šos mērķus, RO ir jābūt kontrolei pār pārdošanas nosacījumiem, tostarp par asociēto ražotāju produktu pārdošanas cenu. Šie pēdējie savukārt apņemas piemērot konkrētus RO izdotus noteikumus, būt tikai vienas RO biedri un ar RO, ar kuru tie ir saistīti, starpniecību pārdot visu savu produkciju [36]. Ir arī jānorāda, ka katrā nozarē ir fiksēti sliekšņi, kas balstīti uz ražotāju skaitu vai arī uz pārdotās produkcijas vērtību, kuri RO obligāti ir jāizpilda, lai tā varētu tikt atzīta.

76. RO turklāt, joprojām saskaņā ar attiecīgo regulējumu, var pārgrupēties ROA [37] vai profesionālās organizācijās [38].

31 Šajā nolūkā skat. arī Regulas Nr. 1308/2013 preambulas 131. apsvērumu, šī regula sekoja Regulai Nr. 1234/2007.

32 Lai gūtu vispārēju pārskatu par RO lomu KLP, es atļaušos atsaukties uz saviem secinājumiem lietā *Fruition Po* (C-500/11, EU:C:2013:259, it īpaši 24.–31. punkts).

33 Skat. it īpaši Regulas Nr. 2200/96 preambulas 7. un 16. apsvērumu, Regulas Nr. 1182/2007 3. un 4. pantu, kā arī Regulas Nr. 1234/2007 122. pantu.

34 Skat. it īpaši Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta b) apakšpunktu un Regulas Nr. 1234/2007 122. panta c) punktu – kas piemērojami pamatlietas apstākļiem –, ar kuriem ir pārņemts Komisijas 1972. gada 16. februāra Regulas (EEK) Nr. 335/72, ar ko nosaka eksporta kompensācijas par balto cukuru un jēlcukuru, 13. pants (OV 1972, L 42, 8. lpp.).

35 Skat. Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta b) apakšpunktu, kura jēga ir pārņemta Regulas Nr. 1182/2007 3. panta 1. punktā un Regulas Nr. 1234/2007 122. panta pirmajā daļā.

36 Skat. it īpaši Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

37 Skat Regulas Nr. 2200/96 16. pantu, Regulas Nr. 1182/2007 5. pantu un Regulas Nr. 1234/2007 125.c pantu.

38 Skat. Regulas Nr. 2200/96 19.–21. pantu, Regulas Nr. 1182/2007 20. un 21. pantu un Regulas Nr. 1234/2007 123. pantu.

77. Regulas Nr. 1234/2007 125.c pantā ir paredzēts, ka šo uzdevumu izpilde ir attiecināta arī uz ROA [39].

78. Piemērojamajā tiesiskajā regulējumā ir paredzēts, ka šo dalībnieku mērķi ir (i) nodrošināt ražošanas plānošanu un pielāgošanu pieprasījumam, īpaši attiecībā uz kvalitāti un kvantitāti, (ii) koncentrēt piedāvājumu un organizācijas biedru saražoto produktu ielaišanu tirgū, (iii) samazināt ražošanas izmaksas un stabilizēt ražotāju cenas un (iv) izmantot videi labvēlīgas audzēšanas metodes, ražošanas tehnoloģijas un atkritumu apsaimniekošanas metodes, īpaši – lai aizsargātu ūdens un augsnes kvalitāti un ainavu, kā arī lai saglabātu vai veicinātu bioloģisko daudzveidību [40].

79. Lai efektīvi veiktu šos uzdevumus, tādējādi gan RO, gan ROA, pirmkārt, visu tās dalībnieku produktu pārdošanas nosacījumus var tieši apspriest ar pircēju grupām.

80. Otrkārt, tām var būt jāveic tirgū laisto daudzumu pārvaldības pasākumi.

81. Šajā ziņā Eiropas tiesiskajā regulējumā nepārprotami bija paredzēts, ka RO var veikt *izņemšanas pasākumus*, proti, izlemt nepārdot noteiktus produktu daudzumus noteiktos laikposmos, ko tās uzskata par atbilstošiem. Regulas Nr. 2200/96 piemērošanas laikposmā, proti, līdz 2007. gada beigām, šie pasākumi bija iecerēti kā RO īstenotie intervences pasākumi un tādējādi piemērojami gan to biedriem, gan tiem, kas tādi nav, ar nosacījumu, ka attiecīgā RO tiek uzskatīta par reprezentatīvu [41]. Šo izņemšanas darbību shēmas pārvalde, kas tiek īstenota ar fonda un darbības programmas starpniecību [42], faktiski prasa zināmu RO un ROA, vienību, kas var izstrādāt noteikumus, kurus attiecīgā dalībvalsts var noteikt kā obligātus attiecībā uz visiem ražotājiem konkrētā apgabalā, kontroli. Izņemšanas pasākumu shēma tika būtiski grozīta ar Regulu Nr. 1234/2007, jo tie vairs netiek uzskatīti par daļu no krīzes novēršanas un pārvarēšanas darbības programmas [43].

82. Papildus šiem izņemšanas pasākumiem RO un ROA ir arī pilnvaras *plānot ražošanu*, lai pielāgotu pieprasījumu saskaņā ar mērķiem, kas noteikti attiecīgajā tiesiskajā regulējumā [44].

83. No visiem šiem noteikumiem izriet, ka RO un ROA neizbēgami ir aicinātas spēlēt noteicošo lomu attiecībā uz to dalībnieku produktu tirdzniecības centralizēšanu. *Tās būtībā ir kolektīvās saskaņošanas vietas*.

84. To uzdevumu izpildei ir nepieciešams, tādējādi riskējot atņemt lietderīgo iedarbību tiesiskajam regulējumam par TKO, lai noteiktām to īstenotajām darbībām, kuras ir noteikti vajadzīgas to uzdevumu izpildei, varētu netikt piemērotas konkurences tiesības. Lai labi veiktu šos uzdevumus, kurus tiem TKO ietvaros uzticējis Savienības likumdevējs, šiem dalībniekiem ir jāveic koordinēšanas un saskaņošanas darbības, neievērojot tirgus likumus, un tāpēc tās ir pretrunā konkurences idejai.

85. Šādu mērķu īstenošana neizbēgami nozīmē, kā Vispārējai tiesai jau ir bijusi iespēja to norādīt [45], ka attiecīgajai RO ir faktiska kontrole pār pārdošanas nosacījumiem, it īpaši pār pārdošanas cenu. Tā ir šī kontrole, ko asociētie ražotāji apņemas nodrošināt, ievērojot noteiktu disciplīnu saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta c) apakšpunktu.

39 Saskaņā ar šo noteikumu, kas tika ieviests ar Regulu Nr. 361/2008, dalībvalstis var pēc pieprasījuma atzīt ražotāju organizāciju apvienību, ja dalībvalsts uzskata, ka apvienība spēj efektīvi veikt šīs darbības un attiecīgajā tirgū apvienībai nav dominējoša stāvokļa, ja vien tas nav vajadzīgs, lai sasniegtu KLP mērķus.

40 Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkts, Regulas Nr. 1182/2007 3. panta 1. punkts, Regulas Nr. 1234/2007 122. panta pirmās daļas c) apakšpunkts (šajā pēdējā vairs nav mērķa izmantot videi labvēlīgas audzēšanas metodes, ražošanas tehnoloģijas un atkritumu apsaimniekošanas metodes, īpaši – lai aizsargātu ūdens un augsnes kvalitāti un ainavu, kā arī lai saglabātu vai veicinātu bioloģisko daudzveidību, kas tagad daļēji iekļauts šīs regulas 125.b panta 1. punkta a) apakšpunktā).

41 Skat. it īpaši Regulas Nr. 2200/96 preambulas 16. un 18. apsvērumu, kā arī 23. un 24. pantu.

42 Regulas Nr. 2200/96 15.–18. pants.

43 Skat. Regulas Nr. 1234/2007 103.c panta 2. punkta a) apakšpunktu.

44 Skat. Regulas Nr. 1182/2007 9. panta 2. punkta a) apakšpunktu, Regulas Nr. 2200/96 15. panta 2. punkta a) apakšpunktu un 3. pantu, kā arī Regulas Nr. 1234/2007 103.c panta a) punktu.

45 Skat. spriedumu, 2009. gada 30. septembris, Francija/Komisija (T-432/07, nav publicēts, EU:T:2009:373, 53.–56. punkts).

86. Tas tomēr nenozīmē, ka dažādas ražošanas RO un ROA ir pilnvarotas rīkoties saskaņoti, lai noteiktu cenu. Tāpat tam no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas nebūtu jāizslēdz to vienību vai organizāciju darbības, kurām to biedri nav uzticējuši savu produktu tirdzniecību. Es šo aspektu izvērtēšu turpinājumā.

87. Papildus iepriekš minētajām vispārīgajām atkāpēm, šo dalībnieku veiktajām darbībām, vienīgi nenoliedzot regulējošo mehānismu darbības jomu, kas izveidoti ar regulām par TKO, zināmā mērā nav piemērojami noteikumi par konkurenci, it īpaši LESD 101. panta 1. punkts.

88. Vairāk nekā "īpaša" atkāpe ir tā, ka pilnībā ir jāizmanto Līgumos paredzēto lauksaimniecības atkāpju ietekme.

89. Bet vai ir pietiekami, kā to ir norādījuši vairāki lietas dalībnieki, ka RO vai ROA īstenotie pasākumi veicina uzdevumu, kas tām uzticēti ar regulām par TKO, īstenošanu, lai tās varētu izvairīties no konkurences tiesību piemērošanas?

90. Manuprāt, tā nav.

91. Kā es to norādīšu turpmākajos apsvērumos, no konkurences tiesību normu piemērošanas būtu jāatbrīvo tikai tās darbības, kas iekļaujas uzdevumos, kuri konkrēti uzticēti RO, ROA un profesionālajām organizācijām, kas ir atbildīgas par attiecīgo produktu tirdzniecību.

– Nepieciešamība, kas izriet no lomas, kura piešķirta RO un ROA, kuras ir atbildīgas par attiecīgo produktu tirdzniecību

92. Pats par sevi saprotams, ka atbrīvojums no konkurences tiesību piemērošanas attiecīgajiem pasākumiem nevar tikt piešķirts tikai tāpēc, ka tie veicina, kā uzskata attiecīgās RO vai ROA, tādu vispārēju mērķu izpildi kā, piemēram, ražošanas izmaksu samazināšana vai ražotāju cenu stabilizēšana.

93. Vispārīgi ir jāprecizē, kā to norādījusi Komisija, ka, lai varētu izvairīties no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas, ir jāpārliecinās, ka attiecīgās darbības ir faktiski noteiktas "pareizajā līmenī" un to veikusi "īstā vienība", proti, RO vai ROA, *kas faktiski atbild par ražošanas un attiecīgā produkta tirdzniecības pārvaldi*.

94. Neskarot gadījumu, kad attiecīgās TKO tiesiskajā regulējumā ir precīzi definēti īpašie pasākumi, kurus var īstenot RO vai ROA, piemēram, iepriekš minētie izņemšanas pasākumi, darbības starp RO vai ROA, vai, iespējams, ietverot arī personas, kas nav tirgus dalībnieki, ir piemērojami konkurences noteikumi.

95. Arī cenu, saražoto daudzumu un sensitīvas biznesa informācijas nodošanas saskaņošana nevar ietvert slepenas vienošanās starp dažādām RO vai ROA, pat vienības iekšienē, kurai, lai kāds nebūtu tās faktiskais vai iedomātais nosaukums, tās biedri nav uzticējuši attiecīgo produktu tirdzniecību.

96. Man šķiet, ka šī prasība netieši, bet noteikti izriet no piemērojamajām tiesību normām, kurās ir noteikti šīm vienībām uzticētie piedāvājuma koncentrēšanas un cenu regulēšanas uzdevumi. Lai saskaņošanas darbībām starp dažādām RO vai ROA varētu netikt piemērots LESD 101. panta 1. punkts, būtu nepieciešams, lai attiecīgās TKO regulējumā tas būtu skaidri paredzēts.

97. Tādējādi Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta c) apakšpunkts, Regulas Nr. 1182/2007 3. pants un Regulas Nr. 1234/2007 122. panta pirmā daļa skaidri norāda, ka RO piešķirtā loma attiecas vienīgi uz biedru vai ražotāju, kas saistīti ar organizāciju, produkciju.

98. Šajā ziņā Vispārējai tiesai [46] jau ir bijusi iespēja lemt, ka piedāvājuma koncentrēšanas veicināšana, kas noteikta Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta b) apakšpunkta 2. punktā, ir iespējama tikai tad, ja ar ražotāju organizācijas starpniecību tiek pārdota nozīmīga daļa no biedru produkcijas. Bez šīs prasības RO un/vai ROA noteiktajiem pasākumiem būs tikai ļoti ierobežota ietekme uz tirgu un piedāvājuma koncentrāciju.

99. Tieši šīs lomas efektivitāte, kāda šīm vienībām var būt šajā piedāvājuma koncentrācijā un, *in fine*, cenu stabilizēšanā, vajadzības gadījumā var pamatot, ka tās īsteno saskaņošanas veidus ārpus konkurences tiesību normām, it īpaši piemērojot LESD 101. panta 1. punktu.

100. Tāpēc, neskarot intervences pasākumus, kas stingri paredzēti TKO tiesiskajā regulējumā, es uzskatu, ka saskaņošanas darbībām, kas noteiktas ne vien starp dažādām RO vai ROA, bet arī tādu vienību ietvaros, kas ir atbildīgas tikai par nozīmīgu to biedru produkcijas daļu, ir jāpiemēro konkurences tiesības.

101. Darbības, kas īstenotas RO vai ROA *iekšienē*, kuras faktiski ir atbildīgas par to biedru produktu ražošanas un tirdzniecības pārvaldību, ir pielīdzināmas tām, kas noteiktas sabiedrībā vai grupā, kura attiecīgajā tirgū ir kā vienota ekonomiskā vienība, ņemot vērā lauksaimniecības tirgus īpatnības. Šādas "iekšējas" darbības ir atbrīvotas no konkurences tiesību piemērošanas. Šādā konfigurācijā pārstāvētajiem lauksaimniekiem savas produkcijas pārdošanā vairs nav nekādas kontroles, vienojoties par lietu un cenu.

102. Gluži pretēji, un neatkarīgi no pasākumiem, kas skaidri paredzēti piemērojamajā tiesiskajā regulējumā, darbības, kas notiek *starp* RO vai ROA, vienībās, kas neatbild par tās biedru tirdzniecību, proti, darbības starp RO/ROA un cita veida dalībniekiem attiecīgajā tirgū, nevar tikt izslēgtas no šīs piemērošanas, jo šīs darbības notiek saimnieciskajās vienībās, kas tiek uzskatītas par neatkarīgām.

103. Lai arī TKO tiesiskajā regulējumā ietvertais piedāvājuma koncentrēšanas mērķis nozīmē, ka RO un ROA biedri, kas ir atbildīgi par efektīvu tirdzniecību, var darboties saskaņoti, tas tomēr neļauj no noteikumu par pret konkurenci vērstu aizliegtu vienošanos aizlieguma piemērošanas atbrīvot nolīgumus par ražošanas un tirdzniecības nosacījumiem, kas noslēgti starp dažādām RO, ROA un citām vienībām, kuras, iespējams, nav atzītas piemērojamajā tiesiskā regulējumā. Tas neļauj tālāk apstiprināt darbības, tostarp cenu noteikšanu vienā no šīm vienībām, jo tā nav pilnvarota tirgot tās biedru produkciju. Šajā gadījumā runa nav par piedāvājuma koncentrēšanu, bet par saskaņošanu starp vienībām, kuras turpina konkurēt savā starpā attiecīgā produkta galīgajā tirgū.

104. Protams, šī prasība varētu likties viegli apejama, apvienošanās rezultātā izveidojot liela mēroga RO un ROA. Tomēr nebūtu jāaizmirst, ka RO/ROA izmērs ir elements, kas principā tiek ņemts vērā tās atzīšanas vai atzīšanas uzturēšanas brīdī. Tiesiskajā regulējumā par TKO ir skaidri paredzēts, ka dalībvalstis pēc pieprasījuma var atzīt RO vai ROA, ja tai "attiecīgajā tirgū nav dominējoša stāvokļa", ja vien tas nav nepieciešams, lai īstenotu KLP mērķus [47].

105. Tādējādi jebkādai rīcībai vai darbībai, kas pārsniedz to, kas ir absolūti nepieciešams, lai īstenotu uzdevumus, kas uzticēti RO un ROA attiecībā uz asociētajiem ražotājiem, būtu piemērojams LESD 101. panta 1. punktā noteiktais aizliegtu vienošanos aizliegums.

46 Skat. spriedumu, 2009. gada 30. septembris, Francija/Komisija (T-432/07, nav publicēts, EU:T:2009:373, 53.–56. punkts).

47 Attiecībā uz RO skat. Regulas Nr. 1182/2007 4. panta 1. punkta g) apakšpunktu un Regulas Nr. 1234/2007 125.b panta 1. punkta g) apakšpunktu, bet attiecībā uz ROA skat. Regulas Nr. 1182/2007 5. panta pirmās daļas b) apakšpunktu un Regulas Nr. 1234/2007 125.c panta pirmās daļas b) apakšpunktu.

106. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai atbildēt uz pirmo prejudiciālo jautājumu, ka RO, ROA un profesionālo organizāciju nolīgumi, lēmumi vai darbības, lai gan uz tiem neattiecas neviena no vispārīgajām atkāpēm, kuras secīgi paredzētas Regulas Nr. 26 2. pantā un Regulas Nr. 1184/2006 2. pantā, un Regulas Nr. 1234/2007 176. pantā, var tikt atbrīvoti no aizliegtas vienošanās aizlieguma, kas paredzēts LESD 101. panta 1. punktā, gadījumā, ja ir konstatēts, ka šī rīcība, pirmkārt, ir nepieciešama vai ir atļauta, lai īstenotu uzdevumus, kas uzticēti RO, ROA vai profesionālajai organizācijai, kas ir atbildīga par attiecīgo produktu tirdzniecību, un, otrkārt, tiek īstenota tiesiskā regulējuma par attiecīgo TKO ietvaros un saskaņā ar to.

Par otro jautājumu

107. Otrais prejudiciālais jautājums ir par to, vai strīdīgajām darbībām pamatlietā, kuru mērķi ir i) kopējās minimālās cenas noteikšana, ii) tirgū laižamo daudzumu saskaņošana un iii) sensitīvas/stratēģiskas informācijas apmaiņa, var netikt piemērots LESD 101. pants, ciktāl tās ir vērstas uz RO un ROA uzticēto uzdevumu izpildi, tostarp ražošanas cenu stabilizēšanu un ražošanas pielāgošanu pieprasījumam (skat. Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punktu, Regulas Nr. 1182/2007 3. pantu un Regulas Nr. 1234/2007 122. panta pirmo daļu).

108. Sākumā ir jāuzsver, ka tiesas sēdē minētajam faktam, ka pasākumi tikuši īstenoti ar mērķi palīdzēt ieinteresētajām personām risināt šķietamās vai faktiskās lapu cigoriņu ražotāju problēmas, it īpaši ņemot vērā sarežģīto ekonomisko situāciju cīņā pret lielapjoma mazumtirgotājiem, nevar būt izšķiroša nozīme. Šajā ziņā Tiesa ir norādījusi, ka, pat pieņemot, ka varētu tikt pierādīts, ka nolīguma puses ir rīkojušās bez jebkāda subjektīva nolūka ierobežot konkurenci, bet gan lai novērstu kādas nozares krīzes sekas, šādi apsvērumi nav atbilstoši LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas mērķiem, taču vajadzības gadījumā tie var tikt izvērtēti, lai panāktu izņēmumu no šī paša panta 3. punktā noteiktā aizlieguma [48].

109. Turklāt, nevēloties pāragri pārbaudīt faktus, kas ir tikai valsts tiesas kompetencē, ir jānorāda, ka saskaņā ar informāciju no Tiesai iesniegtajiem materiāliem, attiecīgās darbības pamatlietā ir veiktas ne tikai RO vai ROA, kas atbild par tās biedru ražojumu tirdzniecību, ietvaros, bet arī ārpus tām. Saskaņā ar datiem, kurus *Autorité de la concurrence* ieguva izmeklēšanas laikā, strīdīgajās darbībās ir iesaistītas ne vien desmit RO un četras ROA, bet arī piecas neatzītas grupas, kurām saskaņā ar attiecīgo regulējumu nav uzticēts neviens konkrēts uzdevums.

110. Tāpēc ir nepieciešami daži sākotnēji skaidrojumi, pirmkārt, attiecībā uz pasākumiem, kurus faktiski var veikt dažādas ražotāju grupas un RO attiecībā uz cenu regulēšanu un ražošanas pielāgošanu pieprasījumam.

111. Otrkārt un ņemot vērā pamatnostādnes šajā jautājumā, es pakāpeniski izvērtēšu dažādus pasākumus pamatlietā, attiecībā uz katru no tiem nošķirot gadījumus, kad tie attiecas uz RO vai ROA, kas atbildīga par tās biedru ražojumu tirdzniecību, biedriem (turpmāk tekstā – "iekšējā shēma"), no tiem, kad tie ir īstenoti vienībās, kuras, lai gan ir atzītas par "RO" vai "ROA", nav atbildīgas par savu biedru ražojumu tirdzniecību, ar dažādām RO vai ROA un/vai ar neatzītām vienībām (turpmāk tekstā – "ārējā shēma").

Ievada apsvērumi par pasākumiem, kurus RO un ROA var noteikt, īstenojot savu cenu regulēšanas un pieprasījuma pielāgošanas uzdevumu

112. Tādējādi, kā es to iepriekš norādīju, RO un ROA piešķirtā loma cenu regulēšanas un pieprasījuma pielāgošanas jomā var likt tām izveidot apmaiņas un saskaņošanas veidus ar to biedriem.

48 Skat. it īpaši spriedumu, 2008. gada 20. novembris, *Beef Industry Development Society* un *Barry Brothers* (C-209/07, EU:C:2008:643, 19.–21. punkts).

113. Galvenais jautājums šajā gadījumā ir par to, vai šāda regulēšanas un pielāgošanas uzdevuma īstenošanas rezultātā vienas RO vai ROA ietvaros, un saskaņojot ar tās biedriem, tiek noteikta minimālā pārdošanas cena produktiem, uz kuriem attiecas TKO.

114. Es domāju, ka tas nekādā gadījumā nedrīkst tikt pieļauts.

115. Iekšējā shēmā, ja RO vai ROA biedri tai, kā tas ir noteikts TKO tiesiskajā regulējumā, ir uzticējuši uzdevumu tirgot visu vai gandrīz visu to produkciju, ir svarīgi, lai RO vai ROA vienotos ar izplatītājiem par *vienotu cenu*, kas ir piemērojama visiem šiem ražojumiem. Attiecīgajai RO vai ROA tās biedri savā ziņā piešķir vienīgā sarunu risinātāja statusu, it īpaši attiecībā uz dalībniekiem, kas nav pietuvināti nozarei. Šī vienotā cena, kas tiek noteikta atkarībā no tirgošanas laika periodiem un attiecīgā produkta kvalitātes, pēc definīcijas ir mainīga.

116. Tādējādi gadījumā, ja, integrējot attiecīgo produktu tirdzniecību RO vai ROA ietvaros, tiek noteikta šāda vienota cena, tad vienā no tās vienībām noteikt *minimālo cenu*, ko nav iespējams mainīt, pēc būtības vairs nav jēgas.

117. Darbības, nosakot minimālo cenu, var tikt izprastas tikai tādā kontekstā, ka attiecīgā produkta ražotājiem ir zināmas pilnvaras vienoties par šī produkta pārdošanas cenu.

118. Tādējādi, kā to norādījusi *Autorité de la concurrence*, RO/ROA uzticētais uzdevums "stabilizēt ražošanas cenu" ("stabilising producer prices") ir jāsaprot kontekstā ar mērķi stabilizēt tirgu, ko vēlas sasniegt TKO, un ņemot vērā līdzekļus, kas ir skaidri paredzēti Eiropas tiesiskajā regulējumā (izņemšanas pasākumi un/vai ražošanas plāni), un tas nevar atbrīvot no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas minimālās cenas noteikšanai, kāds, šķiet, ir gadījums pamatlietā, proti, fiksētu cenu noteikšana visām RO/ROA, kas tiek piemērotas visiem attiecīgajiem produktiem attiecībā uz gandrīz visiem iekšzemes ražojumiem.

119. Attiecībā uz ārējo shēmu, ja RO/ROA saskaņā ar attiecīgajām secīgajām tiesību normām [49] ir iesaistītas būtisku uzdevumu izpildē, tostarp piedāvājuma koncentrēšanā un ražošanas cenu stabilizēšanā, šo uzdevumu nozīme nevar tikt interpretēta tādējādi, ka būtu pieļaujamas slepenas cenu noteikšanas darbības, kuras vispārīgi uzliktas visiem to biedriem un tirgotajiem produktiem.

120. Jāsecina, ka atbrīvojums no LESD 101. panta piemērošanas nevar tikt attiecināts uz saskaņošanas darbībām, kas notiek starp dažādām RO vai ROA, pat starp neatzītām vienībām vai grupām.

Pamatlietā aplūkojamo pasākumu analīze

– Par darbībām, kopīgi nosakot minimālo cenu

121. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, cenu noteikšanas darbībām *starp* RO vai starp ROA, vai starp tām un citām vienībām, proti, ārējā shēmā, būtu jebkurā gadījumā jāpiemēro konkurences tiesības, precizējot, ka ir vispārzināms, ka tiek uzskatīts, ka cenu noteikšanas darbības pēc sava rakstura apdraud pareizu konkurences darbību [50].

49 Skat. Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkta b) apakšpunktu un Regulas Nr. 1234/2007 122. panta pirmo daļu, redakcijā, kas grozīta ar Regulu Nr. 361/2008.

50 Skat. spriedumu, 2014. gada 11. septembris, *CB*/Komisija (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 51. punkts).

122. Šis secinājums attiecas arī uz gadījumu, kad vienībai, lai gan tā ir apzīmēta kā RO vai ROA, tās biedri faktiski nav uzticējuši savu produktu tirdzniecību. Tāds, šķiet, ir gadījums ar tā dēvētajām "pārvaldības" ROA [51], kas minētas pamatlietā.

123. Attiecībā uz iekšējo shēmu, turpinot manus iepriekš izteiktos apsvērumus, nav pamata minimālās cenas noteikšanai RO vai ROA, kas atbild par tirdzniecību, *ietvaros*, jo attiecībā uz to biedru produktiem pastāv vienota cenu sistēma.

124. Vispārīgi man šķiet lietderīgi atgādināt, ka, ja vēlamies saglabāt vienoto TKO izveidotās sistēmas struktūru, cenu stabilizēšana/regulēšana ir jāīsteno ar pasākumiem, kas skaidri paredzēti tiesiskajā regulējumā TKO jomā un kuru mērķis ir regulēt attiecīgajā tirgū laisto produktu daudzumu, proti, izņemšanas pasākumiem un ražošanas plāniem, kuri var tikt īstenoti RO un ROA ietvaros.

125. Šāds cenu stabilizēšanas/regulēšanas uzdevums, piemēram, var izpausties tā, ka attiecīgā RO vai ROA izplata datus par tirgus attīstību, bet nekādā gadījumā tas nevar tikt realizēts, nosakot ieteicamās cenas. Šī uzdevuma īstenošanas ietvaros attiecīgās RO vai ROA var arī dot zināmus ieteikumus par tirgū laižamo produktu apjomu.

126. Šajā saistībā es uzskatu, ka nevar tikt izmantots arguments, lai attaisnotu praksi noteikt minimālās cenas starp RO vai ROA, par tā sauktās "izņemšanas" cenas esamību, kas teorētiski bija iespējamas pirms vienotās TKO izveides ar Regulu Nr. 1234/2007. Izņemšanas cena ir definēta kā cena, zem kuras asociētie ražotāji nelaidīs pārdošanā *noteiktu daudzumu* (un nevis visus) to biedru piegādāto produktu, bet pēdējie apmaiņā pret to saņems kompensāciju. Atlikusī RO vai ROA biedru produkcija ir pakļauta tirgus likumiem un tātad nevarēs tikt tirgota par šo biedru iepriekš noteiktu minimālo cenu.

127. Līdz ar to vienošanās, uzņēmumu apvienības lēmums vai saskaņota darbība, kas attiecas uz cenu, it īpaši nosakot minimālo cenu, nekādā gadījumā nevar būt atbrīvota no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas.

128. Visbeidzot, neatkarīgi no tā, vai tas notiek starp RO vai ROA, kuras ir atbildīgas par to biedru ražojumu tirdzniecību, vai starp dažādām RO vai ROA, minimālās cenas noteikšanas starp ražotājiem politika, manuprāt, nevar tikt izslēgta no LESD 101. panta piemērošanas.

– Par tirgū laisto daudzumu saskaņošanas darbībām

129. Jāatzīst, ka tirgū laisto produktu saskaņošanas darbības var tikt veicinātas, it īpaši apstākļos, kam raksturīga lauksaimniecības ražošanas sadrumstalotība – kas var izjaukt līdzsvaru, ņemot vērā attiecīgo produktu parasti ļoti koncentrēto pieprasījumu –, ar ražošanas plānošanu un tās pielāgošanu pieprasījumam. Tas galu galā var veicināt ne tikai attiecīgo tirgu stabilizēšanu – kontrolējot tirgū piedāvāto produktu veidu un apjomu –, bet arī regulēt cenas, lai saglabātu pietiekami augstu dzīves līmeni lauku iedzīvotājiem.

130. Šajā ziņā attiecīgajā tiesiskajā regulējumā ir noteikts, ka RO/ROA var pieņemt noteikumus, lai pielāgotu attiecīgā produkta piegādes apjomu tirgus pieprasījumam, proti, plānot noteiktā brīdī piedāvāto produktu daudzumu, lai saglabātu pārdošanas apjomus noteiktā līmenī.

51 Atbildot uz Tiesas rakstveida jautājumu, Komisija norādīja, ka šīs pārvaldības ROA, kas atzītas Francijas tiesībās, bet nav paredzētas TKO tiesiskajā regulējumā, nav pilnvarotas tirgot produktus. Tām ir vadoša loma valsts mērogā attiecībā uz produktiem un produktu grupām, lai piedāvājumu labāk pielāgotu pieprasījumam un optimizētu krīzes novēršanas un pārvarēšanas darbības.

131. Līdz vienotās TKO pieņemšanai ar Regulu Nr. 1234/2007 šīs jomas tiesiskajā regulējumā bija paredzēta arī iespēja veikt izņemšanas pasākumus, kas ļāva īstenot cikliskus rīcības plānus, pielāgojot tirgū laistos daudzumus. Tādējādi RO un ROA varēja izlemt noteiktā laika periodā nelaist tirgū noteiktu daudzumu to biedru ražoto produktu.

132. Tādējādi, kā es to iepriekš esmu norādījis, ar Regulu Nr. 1234/2007 tomēr tika samazināta iespēja izmantot šos izņemšanas pasākumus, jo tagad tie tiek uzskatīti tikai par krīžu novēršanas un pārvarēšanas līdzekli, kas vairs nevar tikt attiecināts uz visiem ražotājiem, kā tas bijis līdz šim.

133. Tomēr saskaņā ar iepriekš izklāstītajiem apsvērumiem attiecībā uz cenu regulēšanas darbībām es uzskatu, ka – neatkarīgi no iespējas iepriekš apstiprinātu ciklisku rīcības plānu ietvaros īstenot izņemšanas pasākumus (it īpaši saskaņā ar Regulas Nr. 2200/96 23. pantu)[52] – ir atbilstoši jāizvērtē saskaņošanas darbības par atkarībā no piedāvātās konfigurācijas tirgū laistajiem daudzumiem, kuri atšķiras.

134. Iekšējā shēmā Eiropas tiesību aktos paredzēto ražošanas plānu ietvaros noteiktajiem pasākumiem, ja tie, lai stabilizētu attiecīgo produktu cenas, faktiski ir vērsti uz ražošanas regulēšanu, šī tiesību norma var netikt piemērota.

135. Savukārt ārējā shēmā šādām darbībām ir jāpiemēro LESD 101. panta 1. punkts. Jānorāda, ka, kopš ar Regulu Nr. 1234/2007 ir izveidota vienotā TKO, RO un ROA noteiktos aizturošos pasākumus vairs nav iespējams attiecināt uz ražotājiem, kas vairs nav šo vienību biedri.

136. Šajā gadījumā šķiet, ka pārmestās darbības ietvēra visā lapu cigoriņu tirgū laisto daudzumu vispārējas kontroles un ierobežošanas saskaņošanu. Šādas valsts mēroga vienošanās, kas notikusi starp vairākām RO un ROA un kas galu galā ir vērsta uz ražošanas ierobežošanu ilgtermiņā, darbībām konkurences tiesību normas nevar netikt piemērotas.

– Par stratēģiskās informācijas apmaiņas darbībām

137. Līdzīgi iepriekšējai pieejai ir jānošķir darbības, kas novērotas RO vai ROA ietvaros, un darbības, kuru mērķis faktiski ir īstenot visaptverošu un valsts mēroga cenu politiku starp visiem ražotājiem neatkarīgi no to piederības kādai no šīm organizācijām vai apvienībām.

138. Jāatzīst, ka iekšējā shēmā TKO ietvaros RO un ROA uzticētie uzdevumi ir neizbēgami saistīti ar stratēģiskas informācijas apmaiņu ROA ietvaros. Tām uzticēto cenu stabilizēšanas un/vai ražošanas plānošanas un pielāgošanās pieprasījumam uzdevumu īstenošana faktiski varētu būt apdraudēta, ja nebūtu pieejami dati par šķirnes ražošanas raksturu un apjomu, kā arī tirgotajiem vai uzglabātajiem apjomiem.

139. Šāda nepieciešamība ir atzīta Īstenošanas regulā (ES) Nr. 543/2011[53], kuras 23. pantā ir noteikts, ka "dalībvalstis nodrošina, ka ražotāju organizāciju rīcībā ir personāls, infrastruktūra un nepieciešamais aprīkojums [..], lai veiktu to būtiskos uzdevumus", it īpaši attiecībā uz "zināšanām par to organizācijas biedru ražošanu" un "savu biedru produkcijas savākšanu, šķirošanu, uzglabāšanu un iesaiņošanu".

140. Tādējādi šādā iekšējā shēmā tiesai būs jāpārbauda, vai pārmestā informācijas apmaiņa ir nepieciešama RO un ROA uzdevumu izpildei un tādējādi tai nevar tikt piemēroti konkurences noteikumi, tostarp LESD 101. panta 1. punkts.

52 Šķiet, ka tas tā ir pamatlietā. No pamatlietas materiāliem izriet, ka no 1998. līdz 2007. gadam ROA īstenoja izņemšanas pasākumus, kas paredzēja, ka RO un to apvienības līdz noteiktai summai un noteiktu laika periodu varēja nelaist pārdošanā to locekļu piegādātos produktus.

53 Komisijas 2011. gada 7. jūnija Regula, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus Regulas Nr. 1234/2007 piemērošanai attiecībā uz augļu un dārzeņu un pārstrādātu augļu un dārzeņu nozari (OV 2011, L 157, 1. lpp.).

141. Savukārt ārējā shēmā informācijas apmaiņas darbībām ir jāpiemēro LESD 101. panta 1. punkts.

142. Atgriežoties pie pamatlietas, šķiet, ka strīdīgo informācijas apmaiņu veidoja cenu paziņošana starp RO, ROA un citām konkurējošajām vienībām. Šķiet neiespējami secināt, ka tas ir saistīts ar TKO ietvaros RO/ROA uzticētajiem uzdevumiem.

143. Šajā ziņā ir jāuzsver, ka saskaņā ar pastāvīgo judikatūru var uzskatīt, ka informācijas apmaiņa ir vērsta pret konkurenci, jo tā var novērst neskaidrības attiecībā uz attiecīgo uzņēmumu paredzamo rīcību [54].

144. Tomēr informācijas apmaiņa var tikt uzskatīta par atbilstošu konkurences noteikumiem šādos konkrētos gadījumos – zema tirgus koncentrācija, publiska un apkopota informācija, kā arī tādas informācijas pastāvēšana, kas nav salīdzināma ar cenu lapām un/vai neļauj atgūt visas nozares dalībnieku izmaksas.

145. Tādējādi lauksaimniecības tirgiem ir īpašas iezīmes, it īpaši pateicoties TKO izveidei, kas varētu pamatot informācijas apmaiņu saskaņā ar mazāk stingriem nosacījumiem nekā mazāk kontrolētā tirgū.

146. Tomēr šajā gadījumā, šķiet, nav konstatēts, ka šī informācijas apmaiņa, ar kuras starpniecību, visticamāk, faktiski bija iecerēts vienoties par attiecīgo produktu cenu, būtu bijusi nepieciešama, ņemot vērā attiecīgā tirgus specifiku.

147. Noslēgumā – Regulas Nr. 2200/96 11. panta 1. punkts, Regulas Nr. 1182/2007 3. panta 1. punkts un Regulas Nr. 1234/2007 122. panta pirmā daļa, kuros RO un to apvienībām izvirzīto mērķu starpā ir noteikts mērķis regulēt ražotāju cenas un mērķis pielāgot ražošanu pieprasījumam, ir jāinterpretē tādējādi, ka darbības, kopīgi nosakot minimālo cenu RO un/vai ROA starpā, nekādā gadījumā nevar būt atbrīvotas no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas. Arī darbības, kas ietver apmaiņu ar stratēģisku informāciju par šo organizāciju vai to apvienību un to starpā piemērotajām cenām, no aizliegtu vienošanās aizlieguma, kas paredzēts LESD 101. panta 1. punktā, nav atbrīvojamas tikai tāpēc, ka tās varētu veicināt RO un to apvienībām izvirzīto vispārējo mērķu īstenošanu. Lai tas notiktu, valsts tiesai ir jāpārbauda, ka attiecīgā rīcība, pirmkārt, ir nepieciešama vai ir atļauta, lai īstenotu uzdevumus, kas īpaši uzticēti RO, ROA vai profesionālajai organizācijai, kas ir atbildīga par attiecīgo produktu tirdzniecību, un, otrkārt, tiek īstenota tiesiskā regulējuma par attiecīgo TKO ietvaros un saskaņā ar to.

148. Tādas darbības, kādas ir pamatlietā, kas īstenotas starp dažādām RO, ROA un neatzītām vienībām, kuras ir vērstas uz minimālās cenas noteikšanu, cenu saskaņošanu un apmaiņu ar stratēģisku informāciju, nav darbības, kuras nekavējoties var tikt izslēgtas no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas.

Secinājumi

149. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, es ierosinu Tiesai uz *Cour de cassation* (Francija) uzdotajiem prejudiciālajiem jautājumiem atbildēt šādi:

1) Ražotāju organizāciju, ražotāju organizāciju apvienību un profesionālo organizāciju nolīgumiem, lēmumiem vai darbībām, lai gan uz tiem neattiecas neviena no vispārīgajām atkāpēm, kuras secīgi paredzētas Padomes 1962. gada 4. aprīļa Regulas Nr. 26, ar ko piemēro konkrētus konkurences noteikumus lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai, 2. pantā un Padomes 2006. gada 24. jūlija Regulas (EK) Nr. 1184/2006, ar ko piemēro konkrētus konkurences noteikumus lauksaimniecības produktu ražošanai un tirdzniecībai, 2. pantā, un Padomes 2007. gada 22. oktobra Regulas (EK) Nr. 1234/2007, ar ko izveido lauksaimniecības tirgu kopīgu organizāciju

54 Skat. it īpaši spriedumu, 1998. gada 28. maijs, *Deere*/Komisija (C-7/95 P, EU:C:1998:256, 88. punkts).

un paredz īpašus noteikumus dažiem lauksaimniecības produktiem (Vienotā TKO regula), 176. pantā, var netikt piemērots aizliegtas vienošanās aizliegums, kas paredzēts LESD 101. panta 1. punktā, ja ir konstatēts, ka šāda rīcība, pirmkārt, ir nepieciešama vai ir atļauta, lai īstenotu uzdevumus, kas uzticēti ražotāju organizācijai, ražotāju organizāciju apvienībai vai profesionālajai organizācijai, kura faktiski ir atbildīga par attiecīgo produktu tirdzniecību, un, otrkārt, tiek īstenota tiesiskā regulējuma par attiecīgo tirgu kopīgās organizācijas ietvaros un saskaņā ar to.

2) Padomes 1996. gada 28. oktobra Regulas (EK) Nr. 2200/96 par augļu un dārzeņu tirgus kopējo organizāciju 11. panta 1. punkts, Padomes 2007. gada 26. septembra Regulas (EK) Nr. 1182/2007, ar ko paredz īpašus noteikumus augļu un dārzeņu nozarei un ar ko groza Direktīvas 2001/112/EK un 2001/113/EK un Regulas (EEK) Nr. 827/68, (EK) Nr. 2200/96, (EK) Nr. 2201/96, (EK) Nr. 2826/2000, (EK) Nr. 1782/2003 un (EK) Nr. 318/2006, kā arī atceļ Regulu (EK) Nr. 2202/96, 3. panta 1. punkts un Regulas Nr. 1234/2007 122. panta pirmā daļa, kuros ražotāju organizācijām un ražotāju organizāciju apvienībām izvirzīto mērķu starpā ir noteikts mērķis regulēt ražotāju cenas un mērķis pielāgot ražošanu pieprasījumam, ir jāinterpretē tādējādi, ka darbības, kopīgi nosakot minimālo cenu, nekādā gadījumā nevar būt atbrīvotas no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas. Arī darbības, kas ietver apmaiņu ar stratēģisku informāciju par šo organizāciju vai to apvienību piemērotajām cenām, no aizliegtu vienošanās aizlieguma, kas paredzēts LESD 101. panta 1. punktā, nav atbrīvojamas tikai tāpēc, ka tās varētu veicināt ražotāju organizācijām un to apvienībām izvirzīto vispārējo mērķu īstenošanu. Lai par to pārliecinātos, valsts tiesai ir jāpārbauda, vai attiecīgā rīcība, pirmkārt, ir nepieciešama vai ir atļauta, lai īstenotu uzdevumus, kas īpaši uzticēti ražotāju organizācijai vai ražotāju organizāciju apvienībai, kura faktiski ir atbildīga par attiecīgo produktu tirdzniecību, un, otrkārt, vai tā tiek īstenota tiesiskā regulējuma par attiecīgo tirgu kopīgās organizācijas ietvaros un saskaņā ar to.

Tādas darbības, kādas ir pamatlietā, kas īstenotas starp dažādām ražotāju organizācijām, ražotāju organizāciju apvienībām un neatzītām vienībām, kuras ir vērstas uz minimālās cenas noteikšanu, cenu saskaņošanu un apmaiņu ar stratēģisku informāciju, nav darbības, kuras nekavējoties var tikt izslēgtas no LESD 101. panta 1. punkta piemērošanas.